

zaaknummer 2014 W 1247

3 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven onder meer kapelaan in de parochie [naam] te
[plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 4 augustus 2014. Op 29 september 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vicaris-generaal van het Bisdom. Vervolgens is d.d. 23 december 2014 van de zijde van de juridisch adviseur van klager een aanvulling op het klaagschrift ingekomen. Op 10 februari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. N.D. Geraads.

Namens het Bisdom zijn verschenen [naam], vicaris-generaal van het Bisdom en mr. [naam], hoofd juridische zaken van het Bisdom.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een katholiek gezin dat naast klager bestond uit vader, moeder en de geestelijk gehandicapte jongere zus van klager. Veel aandacht en zorg van de ouders ging uit naar het zusje van klager. Klager had mede daardoor een moeilijk positie in het gezin en was erg kwetsbaar.

Aangeklaagde was kapelaan in de wijk waar klager woonde. Tussen klagers vader en aangeklaagde was veel contact. Zo kwam aangeklaagde regelmatig met zijn busje bij de vader van klager wanneer daarmee problemen waren. De vader van klager was namelijk handig met auto's. De moeder van klager was een gelovige vrouw en keek op tegen aangeklaagde.

Toen klager ongeveer zeven jaar oud was stelde aangeklaagde aan de ouders van klager voor dat klager misdienaar zou worden in de kerk. Dit was in de periode dat klager de eerste Heilige Communie deed. Dit moet aldus klager ergens in het jaar 1965 zijn geweest.

Aanvankelijk was klager niet geïnteresseerd om misdienaar te worden, maar toen aangeklaagde zijn vraag aan klager herhaalde in de klas, kon klager niet meer weigeren.

Klager herinnert zich dat hij veel ochtend- en avonddiensten deed als misdienaar. Met name in het weekend was hij dan vaak alleen met aangeklaagde. In eerste instantie stoeide en speelde aangeklaagde met klager en sprak hij met hem over auto's, waarin klager veel interesse had. Op een van deze momenten begon aangeklaagde klager ineens te zoenen. Klager vond dit vies, maar liet het over zich heen komen. Dit zoenen ging na verloop van tijd over in tongzoenen. Aangeklaagde bouwde het misbruik geleidelijk op. Standaard zei hij tegen klager '[naam], je bent de beste, je bent mijn beste vriend', of woorden van gelijke strekking. Ook benadrukte aangeklaagde telkens dat klager zijn mond moest houden, want vrienden steunden elkaar.

In de beginfase van het misbruik schoof aangeklaagde klagers voorhuis weg om zijn eikel zagezegd te bevrijden. Dit deed pijn bij klager. Nadat klager bij de huisarts was geweest om de pijn die hij voelde te bespreken, stopte aangeklaagde met het plegen van voornoemde handeling. Na verloop van tijd ging het misbruik echter over in betasten, aftrekken en het oraal bevredigen van aangeklaagde door klager. Wanneer klager aangeklaagde oraal moest bevredigen duwde aangeklaagde het hoofd van klager met enige druk naar beneden, waardoor klager hieraan niet kon ontsnappen. Dit was voor klager zeer intimiderend. Eenmaal heeft aangeklaagde, op de zolder van de kerk, een vinger in de anus van klager geduwd nadat hij eerst de penis van klager en diens billen had betast. Klager schreeuwde van de pijn en begon te huilen, waardoor aangeklaagde in paniek raakte en vervolgens klager begon te troosten. Klagers moeder ontdekte vervolgens bloed in de onderbroek van klager en vroeg aan klager wat er gebeurd was. Hierop antwoordde klager dat er niets gebeurd was. Toch ging zijn moeder met hem naar de huisarts. Omdat het bij die ene keer gebleven is, is het bloed in de onderbroek van klager afgedaan als een gevolg van harde ontlasting.

Klager diende ongeveer drie keer per week de mis. In zijn herinnering vond het misbruik bestaande uit (tong)zoenen, betasten, aftrekken en orale seks, meestal na de zondagmis plaats, maar dit gebeurde ook door de week.

Buiten het misbruik dat plaatsvond terwijl klager als misdienaar functioneerde, heeft aangeklaagde klager ook een keer misbruikt tijdens een scoutingkamp. Klager moest aangeklaagde toen aftrekken. Ook na koorrepetities werd klager bij het orgel in de kerk door aangeklaagde misbruikt. Dit misbruikt bestond erin dat aangeklaagde klager likte en zoende en zijn geslachtsdelen betastte over de kleding van klager heen.

Aangeklaagde kwam ook vaak thuis bij klager. Hij dronk dan cognac met de vader van klager. Omgekeerd ging klager met zijn ouders ook op bezoek bij aangeklaagde.

In [maand] [jaar] kreeg aangeklaagde een ernstig auto-ongeluk waardoor hij in het [naam] Ziekenhuis in [plaats] terecht kwam. Klager moest van zijn ouders bij 'zijn beste vriend de kapelaan' op bezoek gaan. Tijdens het ziekenbezoek moest klager tongzoenen met aangeklaagde en bevredigde aangeklaagde zichzelf met de hand van klager. Ook moest klager aangeklaagde oraal bevredigen waarbij aangeklaagde een orgasme kreeg in de mond van klager.

Op enig moment werd aangeklaagde overgeplaatst naar [plaats]. Het contact tussen klager en aangeklaagde bleef. Zo belde aangeklaagde naar de ouders van klager met de vraag wanneer 'zijn beste vriend [naam]' nu eindelijk eens kwam logeren. Klager wilde dit niet, maar gaf uiteindelijk toch toe en ging een week op vakantie in [plaats]. 's Ochtends maakte aangeklaagde klager wakker. Aangeklaagde was dan spiernaakt en ging met zijn penis in erectie naast het bed van klager staan. Dit leidde verder niet tot het plegen van seksuele handelingen. Wel, heeft aangeklaagde klager in die week twee à drie keer misbruikt in zijn auto. Aangeklaagde begon klager dan te tongzoenen en dwong klager hem oraal te bevredigen, totdat aangeklaagde een orgasme kreeg.

Na deze week in [plaats] is klager nog een keer met zijn ouders op bezoek geweest bij aangeklaagde. Tijdens dit bezoek wist aangeklaagde een moment te creëren waarop hij en klager alleen waren en dwong hij klager hem af te trekken. Hierna is klager nooit meer naar aangeklaagde toe gegaan en is het seksueel misbruik gestopt. Dit moment lag ongeveer vijf jaar nadat het misbruik een aanvang nam, aldus klager.

2.2. Klager heeft nooit aan iemand verteld wat aangeklaagde met hem deed. Alhoewel klager het vies vond en ervan walgde dacht hij ook dat het erbij hoorde. Daarnaast wilde hij er niemand mee belasten. Ook de druk die aangeklaagde op klager legde droeg eraan bij dat klager er met niemand over durfde te spreken. Pas twee jaar geleden heeft klager zijn ouders ingelicht.

In zijn puberteit hield klager afstand van meisjes. Ook hield hij zich afzijdig als het om seksualiteit en fysieke intimiteit ging. Dit heeft een grote rol in het eerste huwelijk van klager gespeeld. Tijdens het hebben van seks kwamen bij klager beelden van het misbruik door aangeklaagde naar boven. Het eerste huwelijk van klager is al na één jaar geëindigd in een echtscheiding. Voornoemde problemen speelden ook een rol in het tweede huwelijk van klager. Uiteindelijk heeft klager in grote lijnen aan zijn echtgenote verteld wat er tussen hem en aangeklaagde gebeurd was. Klager heeft voor zichzelf een manier gevonden om ermee om te gaan. Hij heeft nooit hulp of begeleiding gezocht.

Ook de baan van klager heeft hem ervan weerhouden om eerder over het misbruik naar buiten te treden en aangifte te doen tegen aangeklaagde.

2.3. Met het doorlopen van de klachtprocedure hoopt klager schoon schip te kunnen maken en hetgeen gebeurd is beter te kunnen verwerken. Hij hoopt erkenning en excuses te ontvangen vanuit de R.-K. Kerk voor het misbruik door aangeklaagde.

Klager wil dat de door hem geleden schade financieel gecompenseerd wordt.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De vicaris-generaal heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat het door klager geschetste misbruik aannemelijk wordt geacht. Jegens aangeklaagde zijn al meerdere klachten wegens seksueel misbruik door de Klachtencommissie aannemelijk geacht. Voorts heeft de vicaris-generaal verklaard ervan overtuigd te zijn dat het Bisdom in een vroeg stadium van het misbruik op de hoogte moet zijn geweest, ondanks het feit dat hierover niets terug te vinden is in de archieven van het Bisdom. Door enkel tot overplaatsing van de aangeklaagde over te gaan zijn er naderhand nog meer slachtoffers gevallen. Dit kan het Bisdom verweten worden.

Namens het Bisdom zijn excuses aangeboden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 50 jaren verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende vijf jaren is klager gemiddeld ten minste één keer per week seksueel misbruikt door aangeklaagde. Dit seksueel misbruikt bestond uit het (tong)zoenen, likken, en betasten van het lichaam van klager door aangeklaagde. Aangeklaagde betastte het lichaam van klager zowel onder als boven diens kleding. Daarnaast dwong aangeklaagde klager om hem af te trekken en oraal te bevredigen, waarbij aangeklaagde regelmatig een orgasme kreeg in de mond van klager. Een keer heeft aangeklaagde een vinger in de anus van klager gestoken.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door meerdere steunverklaringen bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2012T915 en 2013-4096, 2013-4095, 2014-4470, 2014W1295, 2014W1178, 2014W1183 en 2014W1184, alsmede de gegrond verklaarde klacht jegens aangeklaagde met nummer 2008T3. Tenslotte heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de schriftelijke verklaring van de echtgenote van klager d.d. 10 juli 2014, waaruit volgt dat klager tussen 1983 en 1986 aan haar heeft verteld dat hij in zijn jeugd jaren lang door aangeklaagde was misbruikt.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeven jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiing kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klaagster om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegroundverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het Bisdom Roermond de klacht geground te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 3 maart 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. Th.M. Bronzwaer en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.